

ലിംഗപദവി, വിദ്യാഭ്യാസം, മാനവവിഭവശേഷി:

ഒരന്വേഷണം

ഡോ. ഷീബ എം. കര്യൻ

അസിസ്റ്റന്റ് പ്രൊഫസർ, മലയാളവിഭാഗം, കേരളസർവ്വകലാശാല

മനുഷ്യവിഭവശേഷി (human resource)യുടെ ഫലപ്രദമായ ഉപയോഗത്തിലൂടെയാണ് വേഗതയാർന്ന സാമൂഹികമാറ്റങ്ങളുണ്ടാകുന്നത്. ഓരോ സമൂഹത്തിന്റെയും ഭൗതികവും സാമ്പത്തികവും സാമൂഹികവും സാംസ്കാരികവുമായ വളർച്ചയ്ക്ക് എല്ലാവിഭാഗം ജനങ്ങളുടെയും കൂട്ടായ പ്രവർത്തനം ആവശ്യമാണ്. വ്യക്തികളുടെ ബുദ്ധിഭവഭവവും കഴിവുകളും വൈദഗ്ദ്ധ്യവും ചേർത്തുവെച്ച് വലിയൊരു തൊഴിൽശക്തി (workforce)യാക്കി മാറ്റിയാണ് ഇത്തരം മനുഷ്യമൂലധനം (human capital) സ്വരൂപിക്കുന്നത്.¹ ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങളിലും എല്ലാവിഭാഗം ജനങ്ങൾക്കും തുല്യഅവകാശവും തങ്ങളുടെ കഴിവുകൾ വിനിയോഗിക്കാനുള്ള അവസരവും ഉണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ അതു സാധ്യമാകൂ. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ ആധുനികസമൂഹത്തിലെ പുതിയസാമൂഹികമൂല്യങ്ങളോടൊപ്പം കടന്നുവന്ന ആശയമാണ് ലിംഗസമത്വം (gender equality)മെന്നത്.² രാജ്യത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവും സാംസ്കാരികവുമായ വികസനത്തിൽ പങ്കാളിയാകാനും അതിന്റെ ഫലമനുഭവിക്കാനും സ്ത്രീപുരുഷഭേദമെന്യേ എല്ലാവർക്കും അവകാശമുണ്ട്. തങ്ങളുടെ കഴിവുകൾ വിനിയോഗിക്കാൻ തുല്യസാഹചര്യവും അന്തസ്സം അനുഭവസിദ്ധമാകേണ്ടതുണ്ട്. ഇത്തരത്തിൽ ഒരു മനുഷ്യാവകാശ(human rights)പ്രശ്നം കൂടിയാണ് ലിംഗസമത്വം. ജനാധിപത്യത്തിന്റെ മൗലികതത്വം കൂടിയാണത്.³

മാനവവിഭവശേഷി ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായാണ് സാർവ്വത്രികവിദ്യാഭ്യാസം ആരംഭിച്ചത്. ലിംഗസമത്വത്തിന് ആക്കംകൂട്ടാനും സഹായകരമായി അത്. ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനത്തോടെ ലിംഗസമത്വത്തെക്കുറിച്ച് അറിവുള്ള പാഠഭാഗങ്ങൾ

വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഭാഗമായത് അങ്ങനെയാണ്. സാമ്പത്തികവികസനത്തിൽ സ്ത്രീപങ്കാളിത്തംകൂടി ഉറപ്പിക്കുന്നത് വമ്പിച്ച സാമൂഹികപരിവർത്തനത്തിലേക്കു നയിക്കുമെന്ന തിരിച്ചറിവ് ഇന്ന് ലോകരാഷ്ട്രങ്ങൾക്കുണ്ട്. സുപ്രധാനവും നയപരവുമായ തീരുമാനങ്ങളെടുക്കുന്ന പദവികൾക്കെയാളുന്ന വിദ്യാഭ്യാസസമ്പന്നരായ സ്ത്രീകൾ ഇന്ന് വികസിതരാജ്യങ്ങളിൽ ധാരാളമുണ്ട്. ലിംഗസമത്വത്തിന് വിദ്യാഭ്യാസലബ്ധി വഹിക്കുന്ന പങ്ക് വിശദമാക്കുന്ന നിരവധി പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ യുനെസ്കോ പോലുള്ള സംഘടനകളുടേതായിട്ടുണ്ട്⁴. ഏതായാലും മത, ദേശ, വർഗ, വംശഘടകങ്ങൾ രൂപീകരിച്ച പാരമ്പര്യലിംഗപദവിയിൽ നിന്ന് ഭിന്നമായ സാമൂഹിക ഉടമ്പടിയാണ് വിദ്യാഭ്യാസസമ്പന്നരായ സമൂഹത്തിനുള്ളിലുള്ളതെന്ന് അംഗീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ലിംഗപദവിയുടെ പാരമ്പര്യഘടകങ്ങളിൽ വിള്ളലുണ്ടാക്കാൻ വിദ്യാഭ്യാസപ്രക്രിയയ്ക്ക് കഴിഞ്ഞു എന്നർത്ഥം. ഇങ്ങനെ സ്വകാര്യ പൊതുമണ്ഡലങ്ങളിൽ ജനാധിപത്യരൂപത്തിലുള്ള ഫലപ്രദവും പ്രവർത്തനഭരിതവുമായ ആൺ-പെൺ ബന്ധം വിദ്യാഭ്യാസപ്രക്രിയയിലൂടെ രൂപമെടുത്തെങ്കിലും പലതരത്തിലുള്ള അസന്തുലിതാവസ്ഥ ഇന്നും നിലനില്ക്കുന്നു. പൊതു, രാഷ്ട്രീയ, സാമൂഹിക, സാംസ്കാരിക, പ്രാദേശിക, ദേശീയതലങ്ങളിൽ സാമൂഹികമാറ്റത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള സ്ത്രീയുടെ ഇടപെടൽ, അത് സാഹചര്യങ്ങളിലുണ്ടാക്കുന്ന സമ്മർദ്ദങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ അന്വേഷിക്കുകയാണ് ഈ പ്രബന്ധത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം. വിവർത്തനമെന്ന സവിശേഷവും അനുപചാരികമെന്ന വിശേഷിപ്പിക്കാവുന്നതുമായ തൊഴിലിലേർപ്പെട്ട സ്ത്രീകളുടെ അനുഭവങ്ങളെ ചേർത്തുവെച്ചാണ് ഈ അന്വേഷണത്തിന് ശ്രമിക്കുന്നത്.

വിദ്യാഭ്യാസവും തൊഴിൽപങ്കാളിത്തവും

സ്ത്രീയും വിദ്യാഭ്യാസപ്രക്രിയയും എന്ന വിഷയം അന്വേഷിച്ചാൽ സ്ത്രീയെഴുത്തിന്റെ ചരിത്രാരംഭത്തിലേക്കുതന്നെയാണ് നാം എത്തിപ്പെടുന്നത്. മേരി വൂൾസ്റ്റൺക്രാഫ്റ്റ് (Mary Wollstonecraft (1759-1797)) എന്ന ബ്രിട്ടീഷ് ചിന്തകയുടെ പ്രശസ്തമായ, സ്ത്രീകളുടെ അവകാശങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള ന്യായം നിരത്തലുകൾ (A Vindication of the Rights of Women(1792)) എന്ന പുസ്തകത്തിലാണ് സ്ത്രീവിദ്യാഭ്യാസത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വാദങ്ങൾ ആദ്യമായി ഉയർന്നത്. സ്ത്രീകൾ മനുഷ്യരിലുൾപ്പെട്ടതാണെന്നും ആണിനുള്ളതുപോലെ തുല്യഅവകാശങ്ങൾക്ക് അർഹരാണെന്നും അവർ വാദിച്ചു. വിദ്യാഭ്യാസംവഴിമാത്രമേ സ്ത്രീകളുടെ സാമൂഹികപദവി ഉയർത്താൻ കഴിയൂ. അത് രാജ്യത്തിനാവശ്യമാണ്; കാരണം അവർ മക്കൾക്ക് നല്ല വിദ്യാഭ്യാസം നല്കും; ഭർത്താക്കന്മാർക്ക്

സുഹൃത്തുക്കളെന്ന നിലയിൽ ഭവിക്കുകയും ചെയ്യും. അറിവു നേടുകയെന്നത് ജന്മാവകാശമാണ്, മനസ്സിന്റെയും ശരീരത്തിന്റെയും ശക്തിയിലൂടെ മാത്രമേ മനുഷ്യന് സന്തോഷം നിലനിർത്താനാവൂ എന്നിങ്ങനെയുള്ള വൂൾസ്റ്റൻക്രാഫ്റ്റിന്റെ ന്യായങ്ങൾ പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിൽ വിപ്ലവകരമായിരുന്നു⁵. നിരവധി വിമർശനങ്ങളുയർന്നുവെങ്കിലും വൂൾസ്റ്റൻക്രാഫ്റ്റിൽ നിന്നു തുടങ്ങുന്ന സ്ത്രീരചനയുടെ ചരിത്രം മാനവവിഭവശേഷി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിൽ വഹിച്ച പങ്ക് ചെറുതല്ല. നിഷ്ഠിരരായിരുന്ന പക്ഷത്തിലധികം വരുന്ന സ്ത്രീസമൂഹത്തെ ഉണർത്താനുള്ള ശ്രമങ്ങളാരംഭിച്ചു. വിദ്യാഭ്യാസവും ആത്മാഭിമാനവും വർദ്ധിപ്പിച്ച് കർത്തവ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും സ്വന്തം കഴിവുകളെക്കുറിച്ചും ആത്മവിശ്വാസമുയർത്തി സാമൂഹികവികസനത്തിൽ നേർപങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനാണ് സ്ത്രീസ്വാതന്ത്ര്യവാദികൾ ശ്രമിച്ചത്. സ്ത്രീപഠനങ്ങളും രചനകളും വിദ്യാഭ്യാസപ്രക്രിയയുടെ ഭാഗമായി വന്നത് സ്ത്രീചരിത്രം, സാമൂഹികപദവി, ലിംഗപദവിയുടെ രാഷ്ട്രീയപ്രത്യയശാസ്ത്രതലങ്ങൾ, മനുഷ്യബന്ധങ്ങളിലെ അസമത്വങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ മനസ്സിലാക്കാൻ സഹായകരമായി.

സ്ത്രീപങ്കാളിത്തം ഉറപ്പുവരുത്തിയുള്ള സാമൂഹികപുരോഗതിയാണ് ഇന്ത്യയടക്കമുള്ള രാജ്യങ്ങൾ ഇന്നു ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. അന്താരാഷ്ട്രതലത്തിൽ സംഘടന (International Labour Organization -ILO)യുടെ കണക്കുകൾ പ്രകാരം 2004-നും 2011-നുമിടയ്ക്കുള്ള ഇന്ത്യയുടെ വളർച്ചാനിരക്ക് 7% ആണെങ്കിലും സ്ത്രീയുടെ തൊഴിൽപങ്കാളിത്തം 35%ത്തിൽനിന്ന് 25%ആയി കുറയുകയാണുണ്ടായത്. അയൽരാജ്യമായ ബംഗ്ലാദേശിൽ 43% സ്ത്രീകൾ തൊഴിലെടുക്കുന്നുണ്ട്. അതേസമയം വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഇന്ത്യൻസ്ത്രീകൾ മുന്നിലാണു താനും. ഈ കണക്കുകളിലൊന്നും ഇന്ത്യൻസ്ത്രീകൾ പകലന്തിയോളം പണിയെടുത്താലും തീരാത്ത, വീടിനകത്തെ തൊഴിലുകൾ ഉൾപ്പെടുന്നില്ല. അതിന് സാമ്പത്തികാടിസ്ഥാനമില്ല. കൂലിയില്ലാത്ത ജോലി. അതിൽനിന്നുണ്ടാക്കുന്ന ഉല്പന്നം വിലപിടിത്തവ്യയയുള്ള ചരക്കുമല്ല. പിതൃകേന്ദ്രീകൃതവ്യവസ്ഥിതിയിലെ പഴക്കിയ ലിംഗപദവീനിയമങ്ങൾ കുടുംബത്തിലെ അകംജോലികൾ—പാചകം, വീടും പരിസരവും വൃത്തിയാക്കൽ, കുട്ടികളുടെയും മാതാപിതാക്കളുടെയും പരിപാലനം, വളർത്തുമൃഗങ്ങളുടെ പരിപാലനം, അടുക്കളക്രമീ തുടങ്ങി തീർക്കാനാവാത്ത അനവധി തൊഴിലുകൾ—സ്ത്രീയുടെ ഉത്തരവാദിത്തമാണ്. അവയൊന്നും ‘തൊഴിലു’ (work)കളല്ല.⁶ ഇവ ചെയ്തുതീർക്കാതെ പുറംജോലിക്കു പോകുന്നത് പരമ്പരാഗതകുടുംബവ്യവസ്ഥ അനുകൂലിക്കുന്നതല്ല. ഇന്ത്യയിലെ 60% സ്ത്രീകളും ഇത്തരം ജോലികൾ മാത്രം ചെയ്ത് രാജ്യത്തിന്റെ ശാക്തീകരണമേഖലക്കു പുറത്താണ്

നിലുന്നത്. ജനസംഖ്യാനിരക്കിൽ 48.5% വരുന്ന സ്ത്രീകളുടെ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തം കൂടി രാഷ്ട്രം അതിന്റെ വളർച്ചാനിരക്കിൽ ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ടതുണ്ട്.⁷ 2010-ൽ യു.എൻ.ഡി.പി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ 155 രാജ്യങ്ങളുടെ Gender Inequality Index (GII)ൽ 130-ാമത് മാത്രമാണ് ഇന്ത്യയുടെ സ്ഥാനം.

കേരളമാതൃക

സാർവ്വത്രികവിദ്യാഭ്യാസം, മെച്ചപ്പെട്ട ആരോഗ്യം, ജനനനിയന്ത്രണ ശിശുപരിപാലനം തുടങ്ങിയ രംഗങ്ങളിൽ സാമൂഹികപുരോഗതി നേടിയ ഇടമെന്ന നിലയിൽ പ്രശസ്തമാണ് കേരളം. മാനവവികസന സൂചികയിൽ വികസിതരാജ്യങ്ങളോടൊപ്പമാണ് ഇക്കാര്യങ്ങളിൽ കേരളത്തിന്റെ സ്ഥാനം.⁸ 'വിദ്യാഭ്യാസംവഴി ഒട്ടേറെപ്പേർ സാമൂഹികപുരോഗതി നേടിയ സംസ്ഥാനമാണ് കേരളം. അതുകൊണ്ടാണല്ലോ ഒരുകാലത്ത് ഇന്ത്യയിലെ ഏറ്റവും ദരിദ്രരായിരുന്ന ജനത ഇന്ന് രാജ്യത്തെ ഉയർന്ന ജീവിതനിലവാരത്തിൽ എത്തിനില്ക്കുന്നത്. വിദ്യാഭ്യാസത്തിലെ അവസരസമത്വത്തിലൂടെ നേടിയെടുത്തതാണ് ഈ നേട്ടങ്ങൾ'.⁹ എന്നാൽ സ്ത്രീകളുടെ തൊഴിൽപങ്കാളിത്തത്തിന്റെയും രാഷ്ട്രീയരംഗത്തേക്കുള്ള കടന്നുവരവിന്റെയും കണക്കുകളിൽ കേരളത്തിന്റെ നില തൃപ്തമാണ്. തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തനിരക്കിൽ (Female Work Participation Rate -FWPR) 1991-ലെ കാനേഷുമാരി അനുസരിച്ച് ഇന്ത്യയിൽ സ്ത്രീപങ്കാളിത്തം ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ ഇടം കേരളമാണ്.¹⁰ 'കാനേഷുമാരി കണക്കുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത് 1991-ൽ 15.9% ആയിരുന്ന സ്ത്രീപങ്കാളിത്തം 2001-ൽ 15.3% ആയി കുറഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നാണ്'.¹¹ വികസിതരാജ്യങ്ങളിലെ കണക്കുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ അത്തരം വളരെ ഉയർന്നതാണ്. ഇക്കാലയളവിൽ വികസിതരാജ്യങ്ങളിൽ 15നും 64നുമിടയിൽ പ്രായമുള്ള തൊഴിലെടുക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെ ശതമാനം ഏറ്റവും കുറവ് ഇറ്റലി(45%)യിലും കൂടുതൽ ഡെൻമാർക്കി(72%)ലുമാണ്.¹² 2011 കാനേഷുമാരിയിൽ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തതോതിൽ (Labour Participation Rate (LPR) കേരളത്തിന്റെ സ്ഥിതി അല്പം കൂടി മെച്ചപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്, 24.8%. പുരുഷന്മാരുടേത് 57.8%-വും. 1995- 2015 കാലയളവിൽ ലോകമാസകലമുള്ള സ്ത്രീതൊഴിൽപങ്കാളിത്തനിരക്ക് 52.4%-ൽ നിന്നും 49.6% ആയി കുറയുകയാണ് ചെയ്തത്. പുരുഷന്മാരുടേത് 79.9%-ൽ നിന്നും 76.1% ആയും. ലിംഗപരമായ വിടവ് 27% ആണ്. 2030 ആകുമ്പോഴേക്കും തൊഴിലവസരങ്ങളുടെ തുല്യത (equal opportunity) എന്ന വലിയ ലക്ഷ്യമാണ് ഐക്യരാഷ്ട്രസഭ ലക്ഷ്യം വെക്കുന്നത്.¹³

പുതിയ തൊഴിലിടങ്ങൾ

ലിംഗപദവി, വിദ്യാഭ്യാസം, മാനവവിഭവശേഷി തുടങ്ങിയവയെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്തകൾ ഇത്തരത്തിൽ സങ്കീർണ്ണവും പരസ്പരബന്ധിതവുമായി നില്ക്കുകേരളത്തിലെ സ്ത്രീവിവർത്തകരുടെ അനുഭവങ്ങളും തൊഴിൽസാഹചര്യവും വിശകലനം ചെയ്യാനാണ് ഈ പ്രബന്ധത്തിന്റെ അടുത്ത ഭാഗത്തു ശ്രമിക്കുന്നത്.¹⁴ തൊഴിലെടുക്കുന്ന കേരളീയസ്ത്രീയുടെ സവിശേഷ പ്രതിനിധാനമെന്ന നിലയിലാണ് വിവർത്തകരെ പരിഗണിക്കുന്നത്.

വർത്തമാനകാലത്തെ പുതിയ തൊഴിലിടങ്ങളിലൊന്നാണ് വിവർത്തനത്തിന്റേത്. ഈ തൊഴിലിടത്തിന്റെ സ്വഭാവം സവിശേഷപ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നു. ആഗോളവത്കരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി നടക്കുന്ന അറിവിന്റെ വിതരണത്തിൽ പങ്കാളിയാകുക എന്നതാണ് വിവർത്തകരുടെ കടമ. അങ്ങനെ ലോകമെമ്പാടും വിവർത്തകരെന്ന പുതിയകൂട്ടം തൊഴിലാളികൾ രൂപംകൊണ്ടു. ഇക്കാലത്തിനുമുമ്പും വിവർത്തനങ്ങളും വിവർത്തകരും ധാരാളമുണ്ടെങ്കിലും ചരക്കിന്റെയും തൊഴിലിന്റെയും സ്വഭാവം അതിനില്ല. ആഗോളപുസ്തകപ്രസാധനരംഗത്തെ ചരക്കുവത്കരണത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് ഇന്ന് പുറത്തിറങ്ങുന്ന വിവർത്തനങ്ങളധികവും. ഇഷ്ടപ്പെട്ടത് മാതൃഭാഷയിലേക്കോ അന്യഭാഷയിലേക്കോ മൊഴി മാറ്റുക/പുനരാവിഷ്കരിക്കുക എന്നതിനപ്പുറം പ്രസാധകർക്കുവേണ്ടി ചെയ്യുന്ന ജോലിയല്ല രാമചരിതകാരൻ, എഴുത്തച്ഛൻ, നമ്പ്യാർ തുടങ്ങി നാലപ്പാടനും കിളിമാനൂർ രമാകാന്തനും വരെയുള്ളവർ ചെയ്തത്. ഇന്ന് വിവർത്തകരുടേത് സാമ്പത്തികസ്വഭാവമുള്ള തൊഴിലാണ്. പ്രസാധകരാണ് രചയിതാവിനും വിവർത്തകർക്കും ഇടയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. വലിയ മൂലധനമാണ് ലോകമാസകലമുള്ള പുസ്തകവിതരണശൃംഖലകളിൽ നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതിന്റെ ലാഭത്തിൽ പങ്കാളിയാകുകയും കണ്ണിചേരുകയുമാണ് ഇന്ന് വിവർത്തകരുടെ ദൗത്യം. വിവിധഭാഷകളിലേക്ക് മൊഴിമാറ്റം നടത്താനുള്ള വൻകിട അധികാരപത്രങ്ങളാണ് രൂപമെടുക്കുന്നത്. അതിലെ ഏറ്റവും ചെറിയ തൊഴിലാളിയാണ് വിവർത്തകർ. ഏത് പുസ്തകമാണ് വിവർത്തനം ചെയ്യേണ്ടത്, വിവർത്തനപ്രക്രിയയിൽ എത്രത്തോളം സ്വാതന്ത്ര്യമെടുക്കാം, എത്ര സമയമെടുക്കാം എന്നെല്ലാം തീരുമാനിക്കുന്നത് പ്രസാധനരംഗത്തെ ഇടപാടുകാരാണ്. നിശ്ചിതസമയത്തിനുള്ളിൽ നിശ്ചിത പ്രതിഫലത്തിന് തീർത്തുകൊടുക്കുന്ന ഉല്പന്നമായി വിവർത്തനം മാറുന്നു. ഇവിടെ വിവർത്തനമെന്നത് കാനേഷുമാരി നിർവചനംപോലെ ഓരോ വാക്കിനും/പേജിനും നിശ്ചിതവരുമാനമുള്ള ഒരു തൊഴിലും, വമ്പിച്ച ലാഭം ലക്ഷ്യമിടുന്ന ചരക്കുനിർമ്മിതിയിലെ പങ്കാളിത്തവുമായി മാറുന്നു.

ഈ തൊഴിലിൽ ഏർപ്പെടുന്നവർ ആരാണ്? ഉഭയഭാഷാപാണ്ഡിത്യം, വിഷയഗ്രാഹ്യത, പുനഃസൃഷ്ടിക്കുള്ള കഴിവ് എന്നിവയാണ് അതിന് വേണ്ട അടിസ്ഥാനയോഗ്യത. അതായത് ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസം നേടിയ, ബിരുദാനന്തരബിരുദം പൂർത്തിയാക്കിയവരാണ് ഇതിനുവേണ്ടി പൊതുവെ പരിഗണിക്കപ്പെടുന്നത്. സാഹിത്യവിവർത്തനങ്ങളെ മാത്രം പഠനവിധേയമാക്കിയാൽ തൊഴിലാളിക്ക് സർഗ്ഗാത്മകമായ പുനഃസൃഷ്ടിക്കുള്ള കഴിവുകൂടി വേണം. ഈ യോഗ്യതകളെല്ലാം തികഞ്ഞ നിരവധി വിവർത്തകർ കേരളത്തിലെ പ്രസാധനശാലകളുമായിച്ചേർന്നു ജോലിചെയ്യുന്നുണ്ട്. അക്കൂട്ടത്തിൽ ധാരാളം സ്ത്രീനാമധേയങ്ങൾ രണ്ടായിരത്തിനുശേഷം മലയാളത്തിലിറങ്ങിയ വിവർത്തനപുസ്തകങ്ങൾ പരിശോധിച്ചാൽ കണ്ടെത്താനാകുകയും ചെയ്യും.¹⁵ എന്തുകൊണ്ടാണ് സ്ത്രീകൾ കൂടുതലായി വിവർത്തനം എന്ന തൊഴിലിലേക്കു കടന്നുവരുന്നത്? കമ്മീഷൻ ചെയ്തെത്തുന്ന വിവർത്തനങ്ങളുടെ കാലത്ത് അറിയും കഴിയും പാണ്ഡിത്യവുമുള്ളവരെ പ്രസാധകർ തെരഞ്ഞെടുക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. ഈ തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ സ്ത്രീകൾ കടന്നുകൂടാനുള്ള പ്രാഥമികകാരണം കേരളത്തിൽ സാർവ്വത്രികവിദ്യാഭ്യാസം നടപ്പിലായതിനുശേഷം ലിംഗപദവിഭേദമില്ലാതെ ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസം നേടാനുള്ള സാഹചര്യം രൂപമെടുത്തതാണ്. വിദ്യാഭ്യാസത്തിലൂടെ ജീവിതസാഹചര്യം മെച്ചപ്പെടുത്താമെന്ന കേരളീയരുടെ പൊതുവായ ചിന്ത, നിരവധി വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാപനങ്ങൾ തുടങ്ങിയ സാഹചര്യങ്ങൾ വിവർത്തനം എന്ന തൊഴിലിൽ സ്ത്രീകൾക്ക് പ്രാധാന്യം ലഭിക്കാൻ കാരണമായി. 2015-16-ൽ 72.61% ആണ് ബിരുദാനന്തരബിരുദത്തിനു ചേർന്ന കേരളത്തിലെ പെൺകുട്ടികൾ. കേരളപഠനം കണ്ടെത്തിയ കണക്കിലും ബിരുദബിരുദാനന്തരയോഗ്യതകൾ നേടിയവരിൽ സ്ത്രീകളാണ് കൂടുതൽ (ബിരുദം—സ്ത്രീകൾ 9.1%, പുരുഷന്മാർ 8.9%. ബിരുദാനന്തരബിരുദം—സ്ത്രീകൾ 2.1%, പുരുഷന്മാർ 1.7%).¹⁶ മാത്രവുമല്ല, സെൻസസ് രേഖപ്പെടുത്തുന്നതനുസരിച്ച് സ്ത്രീകളുടെ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തനിരക്കിൽ ഏറ്റവുമധികം സ്ത്രീകൾ സേവനമേഖലയിലാണ് തൊഴിൽചെയ്യുന്നത്. ഡോക്ടർ (25%), കോളേജ്/ഹയർസെക്കന്ററി അധ്യാപകർ (39.4%), സ്കൂൾ ടീച്ചർ (66.9%), ഓഫീസ് ഹമസ്തർ (31.5%), മറ്റ് അധ്യാപകർ (53.1%), പാരലൽ കോളേജ് അധ്യാപകർ (60%), അങ്കണവാടി/നഴ്സറി ടീച്ചർ (100%), നഴ്സറി സഹായി (100%).¹⁷ ചില തൊഴിലുകൾ സ്ത്രീകളുടേതു മാത്രമാണ് (വീട്ടുജോലി, അലക്ക് തുടങ്ങി ഇത്തരത്തിൽ വേറെയും തൊഴിലുകൾ ഉണ്ട്). അധ്യാപകരുടേതിനു തുല്യമായ ഭാഷാപ്രയോഗശേഷിയിലാണ് വിവർത്തകരുടെയും നിലനില്പ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അധ്യാപനജോലി

പോലെ ലിംഗസമത്വമുള്ള ഇടമാണ് വിവർത്തനരംഗത്തിന്റെയും എന്ന് പറയാം. (കൃത്യമായ കണക്കെടുപ്പു നടന്നിട്ടില്ലെങ്കിലും ഈ മേഖലയിൽ ഇന്ന് പകുതിയിലധികവും സ്ത്രീകളാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്). ഈ മേഖലകളിൽ കാണുന്ന ലിംഗസമത്വമെന്നത് പിതൃകേന്ദ്രിതവ്യവസ്ഥയെ പൊളിച്ചെടുത്ത് നേടിയെടുത്തതല്ലെന്ന് പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. വ്യവസ്ഥ സ്ത്രീകൾക്കായി അംഗീകരിച്ച/മാറ്റിവെച്ച സുരക്ഷിതതൊഴിലുകളാണ് അധ്യാപനവും മറ്റും. നല്ലിങ് പോലുള്ള ആതുരശുശ്രൂഷാജോലികൾ സ്ത്രീക്കാണ് ചേരുക. വീട്ടുജോലിയിലെ പ്രധാനയിനമാണ് രോഗിശുശ്രൂഷ. നിലവിലുള്ള വ്യവസ്ഥയുടെ അംഗീകാരത്തോടും സമ്മതത്തോടും എല്ലാവരും വിധേയത്വത്തോടുമാണ് സ്ത്രീകൾ ഇത്തരം തൊഴിലുകളിൽ പങ്കാളിയാകുന്നത്. വിവർത്തനരംഗവും വ്യത്യസ്തമല്ല.

സവിശേഷമായ ഒരു തൊഴിലാണ് വിവർത്തകരുടേത്. അതിനു പ്രത്യേകതൊഴിലിടങ്ങൾ ആവശ്യമില്ല. സമയത്തിന്റെ പരിധികളില്ല. എവിടെയിരുന്നുവേണമെങ്കിലും ആ ജോലി ചെയ്യാം, വീട്ടിലിരുന്നോ യാത്രചെയ്യുമ്പോഴോ പ്രത്യേക മുറിയിൽ മേശപ്പുറത്തുവെച്ചോ മടിയിൽ വെച്ചോ അതുചെയ്യാം. കടലാസിലോ കമ്പ്യൂട്ടറിലോ മൊബൈൽഫോണിലോ മൂലകൃതി അന്യഭാഷയിലേക്ക് പകർത്താം. അതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ആലോചനകളും ചർച്ചകളും നടത്താനും പ്രത്യേകസമയമോ സന്ദർഭമോ പരിസരമോ ആവശ്യമില്ല. ഓരോരുത്തർക്കും ഇഷ്ടമുള്ള ഇടത്തുവെച്ച് (അടുക്കളയുമാകാം), ഇഷ്ടമുള്ള സമയത്ത് നിശ്ചിതസമയത്തിനുള്ളിൽ അത് പൂർത്തിയാക്കാൻ സാധിക്കും. മറ്റു ജോലിയോടൊപ്പമോ ഒരു ഹോബി പോലെയോ വിവർത്തനം ചെയ്യാം. ഇത്തരത്തിൽ സവിശേഷവും അനുപചാരികവുമായ തൊഴിലാണ് വിവർത്തനമെന്നത്.

പിതൃമേധാവിത്തസമൂഹത്തിൽ സ്ത്രീയുടെ തൊഴിലുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന അലിഖിതമായ സാംസ്കാരികനിയമങ്ങളിൽ ഈ തൊഴിലിടം തടസ്സമായി നില്ക്കുന്നതേയില്ല. ഭാര്യയും അമ്മയും മകളുമായ സ്ത്രീ പുറംജോലിക്കുപോകുന്നത് ഇന്ത്യൻ സംസ്കാരത്തിൽ പല കുടുംബങ്ങളിലും അഭിമാനപ്രശ്നമാണ്. കുടുംബത്തിനുള്ളിൽ നിരവധി ജോലികളിൽ സ്ത്രീകൾ വ്യാപൃതരാണ്. ഭാര്യ, അമ്മ, മകൾ എന്നീ മൂന്നുകടമകൾക്കും നിരവധി ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ കുടുംബത്തിനുള്ളിൽ തന്നെയുണ്ട്. മാതാപിതാക്കളുടെയും ഭർത്താവിന്റെയും ശുശ്രൂഷ, കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ പരിപാലനം, ഭക്ഷണം തുടങ്ങിയവ. കൃഷിയും മൃഗപരിപാലനവും വരെ അതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. മുമ്പുസൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ വേതനമില്ലാത്ത പ്രവൃത്തികൾ. സമൂഹത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമായി കരുതുന്ന കുടുംബത്തിലെ

ഇത്തരം ജോലികളുടെ വിതരണത്തിലെ ലിംഗപരമായ അസമത്വം സ്ത്രീയുടെ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തസൂചിക താഴാനുള്ള പ്രധാനകാരണമാണ്. ഇതു മറികടക്കുന്നതിന് വികസിതരാജ്യങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾ സമയ ബന്ധിതജോലികളിൽ (പാർട് ടൈം ജോലികൾ) ഏർപ്പെട്ട് തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നു. ഉദ്യോഗസ്ഥരായ സ്ത്രീകളിൽ മൂന്നിലൊന്ന് പേരുടെ തൊഴിൽസമയം ആഴ്ചയിൽ 35 മണിക്കൂറിൽ താഴെ മാത്രമാണ്.¹⁸ വിവർത്തനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സമയക്രമവും ഇത്തരത്തിൽ പരിധികളില്ലാത്ത, അയവുള്ള ഒന്നാണ്. അതുകൊണ്ടു കൂടിയാവാം ഇത്രയധികം സ്ത്രീകൾ ഈ രംഗത്തേക്ക് കടന്നുവരാനിടയായത്.

18-നും 60-നുമിടയ്ക്ക് പ്രായമുള്ള സ്ത്രീകളുടെ തൊഴിൽപങ്കാളിത്തത്തെ കുറിച്ചുള്ള അന്വേഷണങ്ങളാണ് പൊതുവെ സർവ്വകലാശാലകളിൽ നടത്താറ്. പതിനെട്ടുവയസ്സിൽ വിവാഹം കഴിയുന്ന പെൺകുട്ടിക്ക് മക്കൾ പങ്കുതരികയില്ലെന്ന് വരെ, നാല്പത് വയസ്സുവരെയെങ്കിലും പ്രാരാബ്ധങ്ങളുടെ കാലമാണ്. വിവാഹം താമസിക്കുന്നതോടും പ്രാരാബ്ധകാലവും ദീർഘിക്കുന്നു. മക്കളുടെ പരിപാലനത്തിനായി ജോലി വേണ്ടെന്നുവെക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെ എണ്ണം വളരെക്കൂടുതലാണ്. ഡൽഹിയിൽ ജോലിയുള്ളവരും വിവാഹിതരായ 1000 സ്ത്രീകളിൽ നടത്തിയ സർവ്വേയിൽ കുറച്ച് ജനിച്ചതിനുശേഷം ജോലി തുടർന്നവർ 18-34 ശതമാനം പേർ മാത്രമാണ്.¹⁹ വളർത്തിവളർത്താക്കിയ മക്കൾ വളർന്ന് അമ്മയുടെ കഴിവ് തിരിച്ചറിയുന്ന സന്ദർഭങ്ങളുമുണ്ട്. പൗലോ കൊയ്ലോ കൃതികൾ വിവർത്തനം ചെയ്ത് മലയാളത്തിൽ ശ്രദ്ധേയമായ വിവർത്തക ശ്രീമതി രമാമേനോൻ കടുംബത്തിന്റെയും മക്കളുടെയും അധ്യാപനജോലിയുടെയും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളെല്ലാം കഴിഞ്ഞ് മകന്റെ പ്രേരണയാലാണ് ആൽക്കെമിസ്റ്റ് വിവർത്തനം നടത്തിയത്.²⁰ മകന്റെ നിർബന്ധം കൊണ്ടാണ് ആദ്യവിവർത്തനശ്രമമായ ഐതിഹ്യമാല (കൊട്ടാരത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി) ഇംഗ്ലീഷിലേക്കു കീഴ്ത്തിയെന്ന് കഥാകാരി കൂടിയായ ശ്രീകുമാരി രാമചന്ദ്രനും എഴുതുന്നു.²¹ ജോലിലഭിച്ച ഇടവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സുരക്ഷിതപ്രശ്നങ്ങളാണ് സ്ത്രീയെ തൊഴിലിൽനിന്ന് അകറ്റിനിർത്തുന്ന മറ്റൊരു ഘടകം. ഇടുങ്ങിയ വീട്ടിലെത്തണം തുടങ്ങി നിരവധി യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ സ്ത്രീ നേരിടുന്നു. നിർഭയ, സൗമ്യ തുടങ്ങിയ അനുഭവങ്ങൾ ഭയജനകം തന്നെ. തൊഴിൽചെയ്ത് സമൂഹത്തിന്റെ സാമ്പത്തികവികസനത്തിൽ പങ്കാളിയാകാൻ സ്ത്രീക്ക് തടസ്സംനില്ക്കുന്ന ഘടകങ്ങളാണിവയെല്ലാം. ഈ തടസ്സങ്ങളെ മറികടക്കാനുതകുന്ന തൊഴിലിടമാണ് വിവർത്തനത്തിന്റേത്. (ഇത്തരം തൊഴിലിടങ്ങൾ നിരവധി സോഫ്റ്റ് വെയർ കമ്പനികൾ ഒരുക്കുന്നതായി വാർത്തകളുണ്ട്). റിട്ടയർ ചെയ്തതിനുശേഷം വിവർത്തനരംഗത്തെത്തിയവരും

മലയാളത്തിലെ സ്ത്രീവിവർത്തകരിലുണ്ട്. വിശ്രമമില്ലാതെ തൊഴിൽ ചെയ്തു ശീലിച്ച സ്ത്രീകൾ തനിക്കിഷ്ടപ്പെട്ട, തന്റെ അധ്വാനം ചരിത്രം മാ നിക്ഷമെന്ന് ഉറപ്പുള്ള രംഗം തിരിച്ചറിഞ്ഞതാണ് കാരണം. മാത്രവുമല്ല, സർഗ്ഗപ്രക്രിയയുടെ ഹരം ഒരിയ്ക്കൽ അനുഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ വീണ്ടും വീണ്ടും അതിനായി ആഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും.

നിഷ്ഠിയമായ സ്ത്രീവിഭവശേഷി

തൊഴിലിന്റെയും തൊഴിലിടത്തിന്റെയും അനുപചാരികത, അതിലൂടെ ലഭിക്കുന്ന അംഗീകാരം, പണം തുടങ്ങി വിവർത്തനരംഗത്ത് ഇന്ന് നിലനില്ക്കുന്ന സാഹചര്യങ്ങളാണ് വിദ്യാഭ്യാസവ്യവസ്ഥ സ്ത്രീകൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നത്. അവരുടെ പ്രയത്നശീലവുമായി ചേർത്തുവേണം ഇതു കാണേണ്ടത്. ഇതിനിടയിലെവിടെയും പിതൃകേന്ദ്രിതവ്യവസ്ഥ നിഷ്ഠർഷിക്കുന്ന കടമകളൊന്നും മാറ്റിവെയ്ക്കുന്നില്ല, മറക്കുന്നില്ല. പ്രശസ്ത നോവലെഴുത്തുകാരി കൂടിയായ ബി.എം. സുഹ്റ വിവർത്തനത്തിലേക്ക് എത്തിച്ചേർന്നതു വിവരിക്കുന്നു: “സ്വന്തമായി എന്തെങ്കിലും ചെയ്യണമെന്നത് ചെറുപ്പത്തിലേയുള്ള സ്വപ്നമായിരുന്നു. എന്റെ വീട്ടിൽ മുഖ്യാസ്ത്രീകളാൽ തന്നെ കോളേജിൽപോയി പഠിക്കുന്നതോ ജോലിക്കുപോകുന്നതോ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. എന്നിട്ടും പഠിച്ച് സ്വന്തംകാലിൽ നില്ക്കണമെന്ന ഒരാശ എന്റെയുള്ളിൽ നാമ്പിട്ടു. തലതിരിഞ്ഞ ആലോചനയാണെന്നു പറഞ്ഞ് എന്റെ ഉമ്മ അതു ചെറുപ്പത്തിലേ നുള്ളിക്കളയാൻ കഠിനമായി ശ്രമിച്ചു. പതിനെട്ടാം വയസ്സിൽ പഠനം പൂർത്തിയാക്കാതെ വിവാഹിതയാകുന്നതുവരെ ഞാനെന്റെ മോഹം ഉള്ളിൽ കൊണ്ടുനടന്നു. വിവാഹിതയായി കുടുംബപ്രാരാബ്ധം തലയിലായതോടെ എന്റെ സ്വപ്നം പൊലിഞ്ഞു. എന്റെ രണ്ടു മക്കളെ വളർത്തുന്നതിൽ മാത്രമായി പിന്നീടെന്റെ ശ്രദ്ധ. അവർ മുതിർന്ന് പഠിക്കാനും ജോലിക്കുമാക്കെയായി വീടുവിട്ടപ്പോൾ ഏകാന്തത വല്ലാതെ അലട്ടി. അതിൽ നിന്നൊരു മോചനത്തിനായി വീണ്ടും വായന ശീലമാക്കി. സമയം പോക്കാൻ മാത്രമായിട്ടാണ് ആദ്യകാലത്ത് എനിക്കിഷ്ടപ്പെട്ട ചില കഥകൾ ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്ന് മലയാളത്തിലേക്ക് വിവർത്തനം ചെയ്തു തുടങ്ങിയത്.”²² സ്ത്രീയുടെ കടമകളെക്കുറിച്ചുള്ള സാമൂഹികവ്യവസ്ഥ പുലർത്തുന്ന സ്റ്റീരിയോടൈപ്പ് ചിന്തകളോട് സ്ത്രീയുടെ ആഗ്രഹങ്ങളും കഴിവുകളും സംഘർഷത്തിലാകുന്നത് ഇവിടെ വ്യക്തമാണ്. ഇത്തരത്തിൽ വൈയക്തികതലത്തിൽ നിരാശയും പ്രവർത്തനരാഹിത്യവും അനുഭവിക്കുന്നവരാണ് സ്ത്രീകളിൽ ഭൂരിഭാഗവും. ആ അലട്ടലിൽ നിന്നാണ് എന്തെങ്കിലും ചെയ്തേ പറ്റൂ എന്ന നിലയിലേക്ക് സ്ത്രീ എത്തിപ്പെടുന്നത്. പുതുതലമുറയിലെ കവി കൂടിയായ

ജെന്നി ആൻഡ്രൂസിന്റെ സാഹചര്യം നോക്കുക: “പത്രപ്രവർത്തനത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ ആവേശത്തോടെ പ്രവേശിച്ചുവെങ്കിലും വൈകാതെ തന്നെ നീണ്ട അവധിയിൽ അവിടംവിട്ട് വീണ്ടും എട്ടു വർഷത്തോളം വായനയോ എഴുത്തോ ഒട്ടുമില്ലാതെ നില്ക്കുകയാണ് വിവർത്തനമെന്ന സാധ്യത മുന്നിലെത്തിയത്. കണ്ണുങ്ങളുടെയും വീടിന്റെയും കാര്യങ്ങൾ ക്രമീകരിച്ചുകൊണ്ട് വീട്ടിലിരുന്നതന്നെ ചെയ്യാനൊക്കുന്ന ജോലി. ഗാന്ധിജി ചർക്കയിൽ നൂൽ നൂറ്റിരുന്നപോലെ, മഠങ്ങളിൽ കന്യസ്തീകൾ പൂക്കൾ തുന്നപോലെ, അൾത്താരവസ്ത്രക്കളൊരക്കും പോലെ, നിത്യവും ഞാൻ തുടർന്നുപോരുന്ന സാധനയായിരിക്കുന്നു അത്. നിർബന്ധിത സ്വഭാവമില്ലാതെ അയവുള്ള നേരങ്ങൾ നോക്കി ചെയ്യാനൊക്കുന്ന കർമ്മം.”²³ എഴുത്ത് എന്ന വിഭവശേഷി സ്ത്രീ സാമൂഹികോന്നമനത്തിനായി ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുപിന്നിലനുഭവിക്കുന്ന പരാധീനതകളാണ് ഈ വിവരണങ്ങളിലുള്ളത്. ഇഷ്ടപ്പെട്ട തൊഴിലിനോട്, അതു തരുന്ന സത്തുഷ്ടിയോട് സ്ത്രീയുടെ മനോഭാവം കൂടി ഈ വിവരണത്തിലുണ്ട്.

ഇഷ്ടപ്പെട്ട ജോലിചെയ്യാനായി വ്യവസ്ഥയുള്ളതിൽ നിന്നുതന്നെ സമയം കണ്ടെത്താൻ കഴിഞ്ഞവരാണ് സ്ത്രീവിവർത്തകരെല്ലാം. ആത്മാഭിമാനത്തോടെ ജോലിചെയ്യുന്ന ഇവർ ജീവിതവിജയം നേടിയ സ്ത്രീയെന്ന നിലയിൽ എല്ലാവർക്കും മാതൃകയാകേണ്ടവരാണ്. അവരുടെ ജീവിതചര്യയിലെ ചില അനുഭവങ്ങൾ നോക്കുക. “കണ്ണുങ്ങൾ ഓടിക്കളിക്കുന്ന വീട്. അമ്മ സദാ വീട്ടിൽതന്നെയുണ്ടെങ്കിലും കടലാസുകൾക്കിടയിൽ പൂക്കുണ്ടെന്ന ഇരിക്കുന്നത് അവർക്ക് മടുപ്പിക്കുന്ന കാഴ്ചയാകാതിരിക്കുവാൻ കഴിവതും ശ്രദ്ധിച്ചു. അവർ സൂളുകളിലേക്കു പോകുന്നനേരം മാത്രം വിവർത്തനത്തിന് നീക്കിവെച്ചു. എങ്കിലും കണ്ണുങ്ങളും അവരുടെ അപ്പായും മടങ്ങിയെത്തുന്ന വൈകുന്നേരത്തും മനസ്സ് വാക്കുകളുടേയും വാക്യങ്ങളുടേയും ചേർച്ചനോക്കലിൽനിന്നു പിരിയാൻ മടിച്ചു നിന്നിട്ടുള്ള നേരങ്ങളും പലപ്പോഴുമുണ്ടാകാറുണ്ട്. ഒരു കനത്ത കഴയൽ. മനസ്സിനെ വേഗം അതിൽനിന്നു പിടിവിടുവിച്ച് വീണ്ടും ഞാൻ പരിചരണപ്തായിലേക്ക്.”²⁴ തൊഴിലിനും കുടുംബജീവിതത്തിനും ഇടയ്ക്കുള്ള നേർത്ത അതിർത്തികളിലെ കയറ്റിറക്കങ്ങൾ. സ്ത്രീ ചെയ്യുന്ന ഏതു തൊഴിലും ഇത്തരം സംഘർഷങ്ങളിൽ നിന്നുകൊണ്ടാണ്. കടമകളും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളും സദാ അലട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ഇരുഭാഗവും—തൊഴിലും കുടുംബാന്തരീക്ഷവും സമതുലിതമാകേണ്ടതുണ്ട്. ലിംഗസമത്വത്തിലൂടെയാണ് സാധ്യമാക്കേണ്ടത്. ഭാര്യയുടെയും അമ്മയുടെയും കടമകൾ നിർവഹിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ഒഴിവുസമയങ്ങൾ ഫലഭരിതമാക്കാൻ പ്രയത്നിച്ചു തന്റേതായൊരു ചരിത്രം സൃഷ്ടിക്കാനാണ് വിവർത്തനരംഗത്തെ സ്ത്രീ

ശ്രമിക്കുന്നത്. ടോണി മോറിസന്റെ നോവലും മറ്റും മലയാളത്തിലെത്തിച്ച പ്രഭാ സക്കരിയാസ് എഴുതുന്നത് അർത്ഥപുഷ്പമായ ഗർഭകാലത്തെ കുറിച്ചാണ്. “ഈ പുസ്തകം വിവർത്തനം ചെയ്ത കാലത്ത് ഞാനും എന്റേതായ ഒരു തടവറയിലായിരുന്നു. മാസം തികയാതെ പ്രസവിക്കാതിരിക്കാനായി ഏഴാംമാസം മുതൽ കട്ടിലിന്റെ കാൽഭാഗം ഉയർത്തി വെച്ച് അക്ഷരാർത്ഥത്തിൽ തലകീഴായി കിടന്ന ഒരു മൂന്നാമസകാലത്താണ് ഈ വിവർത്തനത്തിന്റെ ഏറിയ പങ്കും നടന്നത്.”²⁵ ജീവിതത്തിന്റെ ഓരോ ഘട്ടത്തിലും തന്റേതായ ഇടം കണ്ടെത്താൻ സ്ത്രീ ശ്രമിക്കുന്നതിന്റെ അടയാളങ്ങളായിവേണം ഈ തുറന്നെഴുത്തുകളെ കാണേണ്ടത്. ജീവിതത്തിന്റെ സ്വാഭാവികതകളെ അതായി കാണുകയും സ്വജീവിതവിജയത്തിനുവേണ്ടി ഓരോനിമിഷവും പ്രയത്നിക്കുന്ന വ്യക്തിസത്തയായി സ്ത്രീ ഇവിടെ വളരുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഓരോ സ്ത്രീയിലും ഈ ഇച്ഛാശക്തിയാണാവശ്യം. വ്യവസ്ഥയുടെ നിയന്ത്രണങ്ങൾക്കിടയിലും ജീവിതത്തിന്റെ ഗതി നിർണ്ണയിക്കാനുള്ള വ്യക്തിയുടെ അവകാശമാണിത്. സ്വന്തം വിഭവശേഷിയുടെ വിനിയോഗത്തിനായി സ്ത്രീ നടത്തുന്ന നിശ്ശബ്ദവിപ്ലവമായാണ് വിവർത്തനം പോലുള്ള തൊഴിൽരംഗത്തെ കാണേണ്ടത്. ഗർഭകാലമെന്നോ വയസ്സുകാലമെന്നോ ഭേദമില്ലാതെ ആവേശപൂർവ്വം ആ വിപ്ലവത്തിൽ ഓരോരുത്തരും പങ്കാളിയാകുന്നതാണ് മലയാളത്തിലെ വിവർത്തനരംഗത്ത് കാണാൻ കഴിയുന്നത്. വിവർത്തനംപോലെ പാർട്‌ടൈം തൊഴിലുകളാണെങ്കിലും എന്തെങ്കിലും തന്റേതായി ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നു എന്നതാണ് സ്ത്രീയ്ക്ക് ലഭിക്കുന്ന ആഹ്ലാദം. ഇംഗ്ലീഷിൽനിന്നും മലയാളത്തിലേക്കും തിരിച്ചും നിരവധി വിവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിയ എം.കെ. ഗൗരി എഴുതുന്നതു പോലെ “മറ്റു ചിന്തകളൊന്നും അലട്ടാനനുവദിക്കാതെ ലോകത്തിന്റെ, കണ്ടിട്ടും കേട്ടിട്ടുമില്ലാത്ത കോണുകളിലേക്ക്, അനുഭൂതികളിലേക്ക് കൂട്ടികൊണ്ടുപോകുന്ന വിവർത്തനപ്രക്രിയയിൽ അഭിരമിക്കുകയാണ്”²⁶ ചെയ്യുന്നത്. ഏതെങ്കിലും തൊഴിലിൽ പങ്കാളിയാകാനുള്ള സ്ത്രീയുടെ കനത്ത ആഗ്രഹത്തിന്റെ പ്രതികരണങ്ങളായി ഇവയെ കാണാവുന്നതാണ്. കുടുംബത്തിലെ നിരന്തരമായ, ആവർത്തനവിരസമായ, നിർബന്ധിതസേവനംപോലെ ചെയ്യുന്ന ജോലികളിൽനിന്ന് ഒരുമാറ്റം ഏതു സ്ത്രീയാണ് ആഗ്രഹിക്കാത്തത്? (ആറുമാസത്തെ താല്ക്കാലിക ജോലി ലഭിച്ച് സർക്കാരാഫീസുകളിലെത്തുന്ന വീട്ടമ്മമാരുടെ ആഹ്ലാദം ശ്രദ്ധിച്ചാൽ ഇതു മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിക്കും.)

തൊഴിലും ജീവിതവും

വിവർത്തനം ചെയ്യുന്നത് സ്ത്രീയാകുമ്പോൾ വിവർത്തനപ്രക്രിയയെ നന്ന് വെറും ഭാഷാവ്യാപാരമല്ല; സ്രോതഭാഷയിൽ നിന്ന് ലക്ഷ്യഭാഷയിലേക്കുള്ള അപഗ്രഥന ഉത്ഗ്രഥനങ്ങൾ മാത്രമല്ല അത്. ആത്മീയവും ഭൗതികവും സാമൂഹികവും സാമ്പത്തികവും സാംസ്കാരികവുമായ എല്ലാ പ്രതിസന്ധികളും മറികടക്കാനുതകുന്ന പ്രക്രിയയാണെന്ന് വിവർത്തകരുടെ അനുഭവങ്ങൾ തെളിയിക്കുന്നു. ‘ഫലത്തെക്കാൾ കർമ്മത്തെ സ്നേഹിക്കാനിടയാകുന്ന കർമ്മം’ എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുന്ന ജെന്നി ആൻ ഡ്രൂസ് ആ ആത്മീയപ്രക്രിയ വിവരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നത് ഇങ്ങനെയാണ്: “പുസ്തകങ്ങളിലെ കഥാപാത്രങ്ങൾ എന്നോടിണങ്ങി, ഇഷ്ടംകൂടി, ചിലപ്പോൾ അവർ വിമുഖതയോടെ ദീർഘനേരം പിടിതരാതെ നിന്നു, എന്നെ തിരുത്തി. ചിലപ്പോൾ പരകായപ്രവേശനത്തി എന്നിലേക്കു വർ കടിയേറി. മനോഹരമായ അനുഭവം. ഗ്രന്ഥകാരനോടൊപ്പം, ഗ്രന്ഥകാരിയൊപ്പം ആഴങ്ങളിലേക്കുണ്ടിറങ്ങുവാൻ, അവർ സഞ്ചരിച്ച വഴികളിലൂടെ ചുറ്റിത്തിരിയുവാൻ പരിഭാഷ അവസരംതന്നു. ഹൃദയവും മനസ്സും പരിസരങ്ങളെ വിട്ട് അവർക്കൊപ്പം അലയുകയും, വീണ്ടും പരിസരങ്ങളിലേക്കു തിരിച്ചെത്തുകയുംചെയ്തു. ഫലത്തിൽ പരിഭാഷ എനിക്ക് ഒരു ആത്മീയസാധനമാണ്.”²⁷ ജീവിതത്തിലെ തകർച്ചകളിൽനിന്നു കരകോറാനുള്ള ഔഷധമായി ഈ സർഗ്ഗപ്രക്രിയ അനുഭവിച്ചവരുമുണ്ട്. “ഏറെ താമസിയാതെ ജീവിതത്തിന്റെ വഴികൾ എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ദുർഘടവും സങ്കീർണ്ണവും ആവുകയും നീണ്ടവർഷങ്ങൾ പുസ്തകങ്ങളിൽ നിന്നും അകലം പാലിച്ച് ജീവിക്കേണ്ടിവരികയും ചെയ്തു. പിന്നീട് ഞാനതിൽ നിന്നൊക്കെ പുറത്തുകടന്നു. ഒറ്റപ്പെട്ടുപോയ ജീവിതാവസ്ഥയിൽ അക്ഷരങ്ങളാണ് എനിക്കു കൂട്ടായതും എന്നെ ആശ്വസിപ്പിച്ചതും. ഇസഡോറാ ഡങ്കന്റെ ‘മൈ ലൈഫ്’ എനിക്ക് ജീവിക്കാനുള്ള ഊർജ്ജം പകർന്നു.”²⁸ എന്ന് കൃഷ്ണവേണിയും “വ്യക്തിജീവിതത്തിന്റെ തകർച്ചകളിൽനിന്നു കരകയറാനുഴറിയിരുന്ന എന്റെ മുമ്പിലുണ്ടാക്കിയ അനുരണനങ്ങളായിരുന്നു എന്റെ മൊഴിമാറ്റം. വിവർത്തനം ഒരു കാവ്യസപര്യയല്ല, ആയുധമെടുത്തുള്ള പോരാട്ടമാണ്.”²⁹ എന്ന് ഡോ. ഐനിസും എഴുതിയത് അതിനാലാണ്. ഇഷ്ടത്തോടെ ചെയ്യുന്ന ഏതുകർമ്മവും ഫലപ്രദമായ ഒരു ദിവ്യൗഷധംതന്നെ.

സ്വന്തം വിഭവശേഷി തിരിച്ചറിഞ്ഞ് പ്രയോഗിക്കാനവസരം കിട്ടിയ സ്ത്രീ ഏറെ ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ഈ ജോലിചെയ്യാനായി സ്ഥിരജോലി വേണ്ടെന്നവെങ്കിലും കൂടി ധൈര്യപ്പെട്ടു. സുനീത ബാലകൃഷ്ണൻ, ഗൗരി എം.കെ.

എന്നീ വിവർത്തകർ ഇപ്പറഞ്ഞതിന് ഉദാഹരണമാണ്. അതേസമയം ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ഈ തൊഴിൽ മറ്റു ജോലിക്കൊപ്പം കൊണ്ടുപോകാൻ ശ്രമിക്കുന്നവരാണ് സ്ത്രീവിവർത്തകരിലേറെയും. പിതൃകേന്ദ്രിതവ്യവസ്ഥയുടെ അദ്യസ്യനിയമങ്ങൾക്കുള്ളിൽ നിന്നുകൊണ്ടുതന്നെ ഈ തൊഴിലിടം വിദ്യാസമ്പന്നരായ കേരളത്തിലെ സ്ത്രീകൾ കണ്ടെത്തി. “സർഗ്ഗാത്മക സൃഷ്ടികളുടെ ദുർബലവും തരാതാണതുമായ പാഠഭേദം എന്ന പദവിയാണ് ചരിത്രത്തിലുടനീളം വിവർത്തനത്തിനു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതെങ്കിലും സ്ത്രീകൾ ആദ്യകാലംമുതലേ ഇതിനെ ശക്തമായ ആത്മപ്രകാശനമാർഗ്ഗമായി തിരഞ്ഞെടുത്തതായി കാണാം. അക്ഷരലോകത്തേക്കുള്ള കിളിവാതിലായും സമകാലിക ബൗദ്ധിക, രാഷ്ട്രീയരംഗത്തേക്ക് സംഭാവന നൽകാനുള്ള വഴിയായും വിവർത്തനം സ്ത്രീകളെ സഹായിച്ചിട്ടുണ്ട്”³⁰ എന്ന വിവർത്തകയായ സി. കബനിയുടെ നിരീക്ഷണം പ്രധാനമാണ്. സത്യത്തിനും കെട്ടുകഥകൾക്കും ഇടയ്ക്കിനിർത്തി സ്ത്രീയുടെ സർഗ്ഗാത്മക രചനകൾക്കുമേൽ പിതൃകേന്ദ്രിതവ്യവസ്ഥയുടെ ചോദ്യങ്ങളുയർത്തിയപ്പോഴും വിപ്ലവകരമായ ആശയങ്ങൾ വിനിമയം ചെയ്യുന്ന വിവർത്തനങ്ങൾ മൂലഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ നിഴലിൽ നിലകൊണ്ടു.³¹ ഈ സാഹചര്യങ്ങൾകൂടി സ്ത്രീവിവർത്തകർക്ക് അവരുടെ തൊഴിൽ തുടരുന്നതിനു സഹായകരമായിട്ടുണ്ട്.

പഠിച്ചും അനുഭവിച്ചും സ്വായത്തമാക്കിയ ഭാഷ പ്രയോഗിക്കാനവസരം ലഭിച്ചതിന്റെ ആഹ്ലാദം, വാക്കുകൾക്കു മറ്റുഭാഷ കണ്ടെത്താൻ ലഭിക്കുന്ന സർവ്വസ്വാതന്ത്ര്യം, അനന്തമായ പ്രശ്നപരിഹാരപ്രക്രിയ, ആശയപൂർണ്ണതയ്ക്കു വേണ്ടിയുള്ള നിരന്തരശ്രമം, ഒടുവിൽ പൂർത്തിയാകുമ്പോൾ, അതു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുമ്പോഴുള്ള ആത്മാഭിമാനം, സാമ്പത്തികസ്വാശ്രയത്വം തുടങ്ങി പലതും വീണ്ടും വീണ്ടും ഈ തൊഴിലിലേക്കുതന്നെ മടങ്ങാൻ പ്രേരണ നൽകുന്നവയാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ജീവിതത്തിൽ നിന്ന് വിവർത്തകയെന്ന സ്വത്വത്തിന്റെ നിലനില്പിന് ആവശ്യമായ സമയം കണ്ടെത്തുന്നു. രമാമേനോൻ തന്റെ അനുഭവക്കുറിപ്പിൽ പറയുന്നത് നോക്കുക: “സാധാരണ ഒരു വീട്ടമ്മയുടെ വളരെ സാധാരണമായ ലോകം, അനുഭവങ്ങൾ. എന്നാൽ വിവർത്തനത്തിൽ ചെന്നുപെട്ടതോടെ എന്റെ ലോകം വിശാലമായി. അതിനു തക്കവണ്ണം കാഴ്ചകൾ വളർന്നു. ഏതെല്ലാം തരത്തിലുള്ള പുസ്തകങ്ങൾ, പ്രമേയങ്ങൾ, ഭാഷാശൈലികൾ. ഓരോ പുസ്തകവും ഓരോ പ്രവാഹമായി. അതിലൂടെ എന്റെ മനസ്സും സ്വച്ഛന്ദം തുഴഞ്ഞുനീങ്ങി.”³² ഒരു ഭാഷയിൽനിന്നു മറ്റൊന്നിലേക്കു മാറ്റുന്ന ജാലവിദ്യയിൽ രസിക്കുന്നതു കൊണ്ടാണ് വിവർത്തനശ്രമങ്ങൾ തുടരുന്നതെന്നാണ് കെ.ജി.ശങ്കരപിള്ള, സേതു, സി.വി.രാമൻപിള്ള

തുടങ്ങിയവരുടെ രചനകൾ ഇംഗ്ലീഷിലേക്കു വിവർത്തനം ചെയ്ത പ്രേമ ജയകുമാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത്.³³ ഏതായാലും മലയാളത്തിൽ ഇന്ന് മറ്റ് സർഗ്ഗാത്മകമേഖലകളിൽ കഥ, കവിത, നോവൽ, നാടകം തുടങ്ങിയവയിലെ എഴുത്തുകാരുടെ അനുപാതത്തിൽനിന്ന് വളരെ മുന്നിലാണ് വിവർത്തകരുടെ കണക്കുകൾ. പ്രസാധകരുടെ കൂടി പിന്തുണയിൽ വിവർത്തനരംഗത്ത് ഇത്രയധികം സ്ത്രീകൾ തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അത് അറിവിന്റെയും കഴിവിന്റെയും അംഗീകാരം കൂടിയാണ്. ഭാഷാപാണ്ഡിത്യം അഥവാ വിവർത്തനശേഷിയിൽ തുല്യപദവി (equal status) നേടാൻ സ്ത്രീക്ക് കഴിഞ്ഞു എന്നർത്ഥം. കേരളത്തിലെ സ്ത്രീമുന്നേറ്റത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിൽ ഇത് രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടതാണ്. (അതേസമയം, തൊഴിൽസ്ഥലത്തെ മറ്റു ചൂഷണങ്ങൾ, കുറഞ്ഞ കൂലി, അവഗണന തുടങ്ങിയവ അന്വേഷണവിധേയമാക്കേണ്ടതുമാണ്). സ്ത്രീപക്ഷരചനകളോടും അവയുടെ വിവർത്തനങ്ങളോടും ഇവർ പുലർത്തുന്ന നിലപാടുകളും വിവർത്തനത്തിനെടുക്കുന്ന രചനകളും ശ്രദ്ധിച്ചാൽ ഇവർ പുലർത്തുന്ന സ്ത്രീപക്ഷമനോഭാവം വ്യക്തമാകും. “സ്ത്രീകൾ എഴുതിയതോ അവരോട് തെളിഞ്ഞ മനസ്സോടെ അനുഭാവമുള്ളവർ എഴുതിയതോ ആയ പുസ്തകങ്ങൾ ഞാൻ സന്തോഷത്തോടെ വിവർത്തനത്തിനായി തെരഞ്ഞെടുത്തു. ഇത് ഞാൻ എന്നോടടുതന്നെ പുലർത്തുന്ന സത്യത്തിന്റെ ഭാഗമാണ്.”³⁴ തലമുതിർന്ന വിവർത്തകയായ വാസന്തി ശങ്കരനാരായണന്റെ വാക്കുകൾ അതു തെളിയിക്കുന്നുമുണ്ട്.

കലയും കൗശലവുമാണ് വിവർത്തനമെന്നത് പണ്ടേയുള്ള നിർവ്വചനമാണ്. ഈ കലയോട് അഭിരുചിയും കഴിവുമുള്ളവരാണ് ഈ തൊഴിലിലേക്ക് കടന്നുവരുന്നത്. സാമൂഹികവികസനത്തിന് മുഴുവൻ മനുഷ്യവിഭവശേഷിയുടെയും ഫലപ്രദമായ വിനിയോഗം അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. സ്ത്രീ-പുരുഷസമൂഹത്തിന്റെ കൂട്ടായ കൈമിടുക്കാണത് സാധ്യമാക്കുന്നത്. സമൂഹത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനയൂണിറ്റായി പരിഗണിക്കുന്ന കുടുംബത്തിന്റെ ഘടനയെ പഠിച്ചുകൊണ്ടു മാത്രമേ സ്ത്രീയുടെ തൊഴിൽപങ്കാളിത്തത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കാനാവൂ. ലിംഗസമത്വമാണ് മനുഷ്യവിഭവശേഷിയുടെ ഉപയോഗത്തിൽ പങ്കുതിയോളം വരുന്ന സ്ത്രീസമൂഹത്തെ പങ്കുകൊള്ളിക്കാനുള്ള പ്രധാനവഴി. മാതൃത്വം, ശിശുപരിപാലനം, സ്ത്രീയെ മാത്രം ആശ്രയിച്ചുനില്ക്കുന്ന മറ്റു ശുശ്രൂഷാജോലികൾ തുടങ്ങിയവയ്ക്ക് പ്രത്യേകപരിഗണനയും പദവിയും സ്ത്രീ അർഹിക്കുന്നുണ്ട്. സ്ത്രീകളുടെയും കൂടി കഴിവുകളും ശേഷികളും ഉപയോഗപ്പെടുത്തി തൊഴിൽപങ്കാളിത്തം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് തൊഴിൽമേഖലയും കുടുംബനയങ്ങളും തമ്മിലുള്ള സംഘർഷങ്ങൾ കുറയ്ക്കുകയാണാവശ്യം.

കുറിപ്പുകൾ

1. man power എന്ന പദമാണ് അടുത്തകാലംവരെ ഇതിനു സമാനമായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ സാമ്പത്തിക സാമൂഹികവികസനത്തിന് സ്ത്രീകളുൾപ്പെടെയുള്ള മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിന്റെ മുഴുവൻ വിഭവശേഷി ഉപയോഗിക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ ആ പദം അപ്രസക്തമായി.
2. ജൈവികവ്യത്യാസ(sex)ങ്ങൾക്കപ്പുറം സമൂഹം ആണിനും പെണ്ണിനും നിശ്ചയിക്കുന്ന പ്രത്യേകകടമകളും ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളുംകൊണ്ട് അനുഭവപ്പെടുന്ന/നിർമ്മിക്കുന്ന വിവേചനമാണ് സമൂഹത്തിന്റെ മൂലധനനിർമ്മിതിയിൽ സ്ത്രീയുടെ കഴിവുകൾ അഥവാ അധ്വാനം പരിഗണിക്കാതെപോകുന്നതിനുള്ള പ്രധാന കാരണം. സമൂഹത്തിൽ സ്ത്രീയനുഭവപ്പെടുന്ന സാമ്പത്തിക, സാമൂഹിക, രാഷ്ട്രീയ പരാധീനതകൾക്കുള്ള പ്രധാന കാരണവും ഈ ലിംഗപദവി (gender) തന്നെ. മതം, വർഗ്ഗം, വംശം, ദേശം തുടങ്ങിയവയനുസരിച്ച് ഈ പരാധീനതകൾ വ്യത്യസ്തമാണ്. ഓരോ സമൂഹത്തിനും ഓരോ തരത്തിൽ, തീരുമാനങ്ങളിലും സ്വഭാവത്തിലും മനസ്സിലിതിലും അഭിപ്രായത്തിലും നിലപാടിലും പെരുമാറ്റത്തിലും ഇരുപ്പിലും മട്ടിലുമെല്ലാം ഇത് പ്രതിഫലിക്കും.
3. 'The achievement of democracy presupposes the existence of genuine partnership between men and women in the conduct of business of which they work in equality and complementarity, drawing mutual enrichment from their differences' (Art. 4 Universal Declaration on Democracy, Cairo, 16 September, 1997).
4. World Declaration on Higher Education for the Twentyfirst Century, Vision and Action. UNESCO, Paris, 1998, p. 9-12.
5. ജ്ഞാനോദയത്തിലെ തത്ത്വചിന്തകയായ വുൾസ്റ്റൻക്രാഫ്റ്റ് (ഹഞ്ച് തത്ത്വചിന്തകനായ റൂസ്സോ(Jean Jacques Rousseau)യുടെ Emilie(1962) എന്ന പുസ്തകത്തിന് മറുപടിയായാണ് ഇത് എഴുതിയത്. എന്നാൽ ദൈനംദിനജീവിതത്തിലെ സ്ത്രീയുടെ കടമകളുടെ പ്രാധാന്യം ഉയർത്തിപ്പിടിച്ചും അതിശയോക്തികലർത്തിയുമാണ് വുൾസ്റ്റൻക്രാഫ്റ്റിന്റെ രചനയെന്ന് പില്ലാലത്ത് ഫെമിനിസ്റ്റ് സൈദ്ധാന്തികയായ ആൻ കപ്ലാൻ (Ann Kaplan) പരാമർശിക്കുന്നുണ്ട്. സമത്വത്തെക്കുറിച്ച് പരാമർശിക്കുമ്പോഴും വുൾസ്റ്റൻക്രാഫ്റ്റിന്റെ വാക്കുകളിൽ പൗരുഷത്തിന്റെ പ്രബലതയാണ് നിറഞ്ഞുനില്ക്കുന്നത്.
6. ഇന്ത്യൻ കാനേഷുമാരിയിൽ തൊഴിലിന്റെ നിർവ്വചനം സാമ്പത്തികവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ്. സാമ്പത്തികാടിസ്ഥാനമുള്ള ഒരു ഉല്പന്നത്തിന്റെ നിർമ്മിതിയിൽ പങ്കാളിയാകുക എന്നതാണ്. തൊഴിൽ ഒരു സാമ്പത്തികപ്രവർത്തനമാണ്. അത് ശാരീരികമോ മാനസികമോ ആകാം. നേതൃത്വം കൊടുക്കുകയോ ഉപദേശം നല്കുകയോ ആകാം. ഭാഗികമായ സേവനമോ കൂലിവാങ്ങാതെയുള്ള സേവനമോ തുടങ്ങി ഏതുതരം സാമ്പത്തികപ്രവർത്തനവും ആകാം (Census of India, 2002) Female Labour Force Participation in Kerala

: Problems and Prospects, p.4.

7. Quick Take: Women in the Labour Force in India. (New York: Catalyst, 2015.) എന്ന പുസ്തകം നോക്കുക.
8. പോസിറ്റീവ് സെക്സ് റേഷ്യോ ഉള്ള ഇടമാണ് കേരളം. സ്ത്രീകളുടെ ജനസംഖ്യ 52% ആണ്. കേരളത്തെക്കുറിച്ച് സാഹിത്യപരിഷത്ത് നടത്തിയ പഠനം ശ്രദ്ധേയമാണ്. കേരളപഠനം, ഡോ. കെ. പി. അരവിന്ദൻ (എഡി.), കേരളശാസ്ത്രസാഹിത്യപരിഷത്ത്, മൂന്നാം പതിപ്പ്, 2006. 2011-ലെ സെൻസസ് അനുസരിച്ച് 92% സ്ത്രീസാക്ഷരത കേരളത്തിലുണ്ട്. (പുരുഷന്മാരുടേത് 96%).
9. അതിൽത്തന്നെ, പৃ. 95.
10. Female Labour Force Participation in Kerala : Problems and Prospects, Sumit Mazumdar & M. Guruswamy, Paper to be presented at the forthcoming 2006 Annual Meeting Program Population Association of America Westin Bonaventure, Los Angeles, California. www.iipsindia.org
11. 32-ാമതാണ് 2001-ൽ കേരളത്തിന്റെ സ്ഥാനം. 2011-ലത് 25-ാമതായി മെച്ചപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.
12. 2015-ലെ Human Development Report അനുസരിച്ച് സ്ത്രീകളുടെ തൊഴിൽ പങ്കാളിത്തത്തോത് 60 ശതമാനത്തിലധികമുള്ള 10 രാജ്യങ്ങളാണുള്ളത്.
13. Women at Work Trends 2016, International Labour Office, Geneva,ILO, 2016, P.XI.
14. ഇതിനോടു ബന്ധപ്പെട്ട രണ്ടു ശ്രമങ്ങൾ ഈ രചയിതാവ് നടത്തിയിട്ടുണ്ട്.
 1. വിവർത്തനത്തിലെ സ്ത്രീസാന്നിധ്യം സാഹചര്യങ്ങളും സാധ്യതകളും (ലേഖനം) വിജ്ഞാനകൈരളി, 2015 ഫെബ്രുവരി 5 പृ. 70-76.
 2. സ്ത്രീയും വിവർത്തനവും (മലയാളത്തിലെ 32 സ്ത്രീവിവർത്തകരുടെ വിവർത്തനാവലങ്ങളോടെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച പ്രത്യേകപതിപ്പ്) സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, അന്വേഷി പ്രസിദ്ധീകരണം, കോഴിക്കോട്.
15. വിവർത്തനത്തിലെ സ്ത്രീസാന്നിധ്യം സാഹചര്യങ്ങളും സാധ്യതകളും (ലേഖനം) വിജ്ഞാനകൈരളി, 2015 ഫെബ്രുവരി 5 പृ. 70-76. എന്ന ലേഖനത്തിൽ പ്രത്യേകലിസ്റ്റ് നൽകിയിട്ടുണ്ട്. സംഘടിതപ്രത്യേകപതിപ്പിൽ 32 വിവർത്തകർ അവരുടെ അനുഭവക്കുറിപ്പുകളും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.
16. കേരളപഠനം, പृ.117.
17. അതിൽത്തന്നെ, പृ. 118.
18. Women at Work Trends 2016, P.XV.
19. മനാകിനി ദേവേഷർ ഷുരിയുടെ Where are India's Working Women? എന്ന ലേഖനത്തിൽ പരാമർശിച്ചത്.

20. പരിഭാഷയുടെ വഴിയിൽ (ലേഖനം), സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ. 11.
21. 'ട്രാൻസ്ലേഷനല്ല, ട്രാൻസ്ലിയേഷൻ'(ലേഖനം), സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ.22.
22. പരിഭാഷ എന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ(ലേഖനം),സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ. 21.
23. 'താളുകൾക്കിടയിലെ പ്രപഞ്ചം'(ലേഖനം), സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ. 28.
24. അതിൽത്തന്നെ പ.28-29.
25. പ്രഭാ സക്കരിയാസ്, 'വിവർത്തനത്തിന്റെ വിവർത്തനത്തെ വിവർത്തനം ചെയ്യുമ്പോൾ', കറന്റ് ബുക്സ് ബുള്ളറ്റിൻ, സെപ്റ്റംബർ 2014.
26. 'പരിഭാഷനല്ല സാമൂഹ്യ', സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ.27.
27. 'താളുകൾക്കിടയിലെ പ്രപഞ്ചം'(ലേഖനം), സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ. 28.
28. 'വിവർത്തനം എന്ന സർഗ്ഗക്രിയ'(ലേഖനം), സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ. 26.
29. 'വിവർത്തനം ഒരു ഉൾവിളിയാണ്' (ലേഖനം), സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ. 53.
30. 'വിവർത്തനം സ്ത്രീ'(ലേഖനം),സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ. 34.
31. വിവർത്തനത്തിലെ സ്ത്രീസാന്നിധ്യം സാഹചര്യങ്ങളും സാധ്യതകളും (ലേഖനം) വിജ്ഞാനകൈരളി, 2015 ഫെബ്രുവരി 5 പ. 70-76. എന്ന ലേഖനത്തിൽ ഈ ആശയം ചർച്ചചെയ്തിട്ടുണ്ട്.
32. പരിഭാഷയുടെ വഴിയിൽ (ലേഖനം), സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ.13.
33. 'എന്തിന് വിവർത്തനം ചെയ്യുന്നു?', (ലേഖനം), സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ. 15.
34. 'വിവർത്തനം ഒരാവശ്യമോ അതോ കലയോ', (ലേഖനം), സംഘടിത, 9 ജൂലൈ 2015, പ.9.